

**Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 209 ncu maddesinin tefsirine mahal
olmadığına dair**

(Resmî Gazete ile ilâm : 15 . V . 1956 - Sayı : 9307)

No.
1964

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 209 ncu maddesinin mülga olduğu anlaşıldığından tefsirine mahal olmadığına dair Adliye Encümenince hazırlanan aşağıdaki mazbata Umumi Heyetin 4 . V . 1956 tarihli İnikadında kabul edilmiştir (Cilt : 5 - Sayfa : 971 ve Cilt : 11 - Sayfa : 231,273).

4 Mayıs 1956

Yüksek Riyasete

(1593) sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun (209) ncu maddesinde zikredilen (İkamet) kelimesinin tefsirine mütedair bulunan Başvekâlet tezkeresi ve bu baptaiki dosya encümenimize havale edilmekle Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Mevzu :

1. (1593) sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun (208) ve (209) ncu maddeleri, hududu içinde veya yakınında şifai hassaları itibariyle umumun istifadesine yaradığı aidolduğu dairece kabul ve tasdik edilen madenî membalar ve kaplıcalar bulunan şehir ve kasabaların, içme veya kaplıca mahalli olarak ilânı halinde, belediyelerin buraya gelenlerden ikametleri müddetine maksur olmak üzere bir resim tahsiline salâhiyetleri bulunduğu ve hasılatının da şehir ve kasabanın tezyini ve tedavi için gelenlerin istirahatleri esbabını ve zevklerini temin maksadına tahsis ve sarf edileceğini emretmekte olduğundan (209) ncu madde metninde zikri geçen (İkamet) kelimesinin mâna ve şumulünün tâyinine,

2 (5237) sayılı Belediye Gelirleri Kanununun daha sonra meriyet mevkiine vaz'olunması habesiyle yukarıki bentte bahsedilen (1593) sayılı Kanunun (209) ncu maddesinin mülga olup olmadığının tesbitine dairdir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin mütalâası :

Encümenin 29 . III . 1955 tarih ve 3/178-10 sayılı mazbatasında, (1593) sayılı Kanunun (210) ncu maddesinde mezkûr olduğu veçhile;

1. İeme ve kaplıca yeri olarak kabul ve ilân edilen şehir ve kasabalarda mütemekkin olanların;

2. Harb mecruh ve mâlûllerinin;

3. Fakirlerin, bu resimden muafiyetleri mahsusan dikkate alınmış bulunmasından dolayı (İkamet) kelimesinin istisnai surette beyan edilenlerin haricinde kalan kimselere muzaf olması lâzımgeldiği ve bu vaziyette bulunanların tedavi muessesesinde kaldıkları müddeti ifade edeceği belirtilmektedir

Dahiliye Encümeninin mütalâası :

Encümen 25 . IV . 1955 tarih ve 3/178 - 32 numaralı raporunda,

1 Belediye Gelirleri Kanununun bütün belediyelere şâmil ve bunların varidatını gösteren umumî bir kanun olduğu,

2. Umumi Hıfzıssıhha Kanununun (209) neu maddesinde beyan olunan resmin, tahsis mahalli ve sarf şekli itibariyle hususi bir mahiyet arz ettiği,

3. Belediye Gelirleri Kanununun (51) nei maddesinde mülga kanunların tadadi surette gösterilmesine ve bu maddenin (11) numaralı bendinde : (Bu kanuna muhalif olan hükümlerin mülga) bulunduğu tasrih kılınmasına rağmen, Umumi Hıfzıssıhha Kanunundaki bahis mevzuu hükmün hususi mahiyette tedvin kılınması bakımından, hususi bir kanun ile mevzuu hükmün umumi kanun hükümlerine aykırı olmadığı, yani sarıh surette beyan edilerek meriyetten kaldırıldığı takdirde, hususi kanun hükmünün tatbiki lâzımgeldiği mezkûrdur.

4. Dahiliye Encümeni netice itibariyle (209) neu madde metnindeki (ikâmet) kelimesinin geniş mânada tatbik sahasına intikal ettirilmek suretiyle istifası gereken resmin, muayyen nispetler dairesinde içme ve kaplıcalar tesislerinden istifade edenlere tahmili icin tedbir ittihazı keyfiyetine temas ve işaret ettikten sonra, (ikâmet) kelimesiyle içme ve kaplıçalarda geçeliyen kimselerin kastedilmiş olması lâzımgeldiği neticesine varmış ve bu suretle müstedel mâna hususunda tereddüt caiz olamıyacağından tefsire mahal olmadığına karar vermiştir.

Mevzuun tahlili :

Adliye Encümeni tetkikatını aşağıda izah olunan esaslara müsteniden yapmıştır;

A) Belediye Gelirleri Kanununun (I) ilâ (VI) nei bölümlerini ihtiva eden hükümlerin başlıca üç kısım üzerinden mütalâası icabeder.

1. Miktar ve nispetleri kanunun metninde tasrih ve tâyin kılınan membalar,
2. Mevzuun mahiyetine göre belediye meclisleri tarafından müttehaz kararlara göre istifa olunacak resimler,

3. Kanunun (belediyelerin dışı gelirleri), matlâbi ile (39) neu maddesinde gösterilen varidat

B) Kanun vâzı; yukarıki bente izah olduğu veçhile belediyelerin varidatını umumi surette bu kanunun bünyesine ithal etmiş ve belediye müesseseleri lehine muhtelif kanunlar ile vaz'olunan sair varidat membalarına mütaallik hükümleri de birleştirilerek mevcut hükümlerin müteferrik kalmasından iğtinabetmiştir.

Bu cümleden olarak kanunun (37) ve (38) nei maddelerinin muhtevi bulunduğu hükümler zikredilebilir ki, bu maddelerin münderecatı mevzuu vuzuh ile ortaya koymaktadır

Aynı noktaî nazara munzam olarak (39) neu maddenin tetkiki de muktazidir. İşbu maddede mezkûr ve (1580) sayılı Belediye Kanununa mâtufl olan (a - b - c - d - e - f bentleri) hükümler, varidat mevzuunda tevhit esasının nazara alındığını bâriz olarak ifade etmektedir.

Çünkü :

İşbu madde ile doğrudan doğruya (Belediye Kanunu) mucibince mükelleflere tahmili gereken resimler dahi (Belediye Gelirleri) Kanununa meyanına umumiyetle nakil ve intikal ettirilmiş bulunmaktadı.

Kaldı ki, bu maddenin (D) fıkrası oyun alet ve vasıtalarından belediyece istifası muktazi resmin hakkındaki (3434) sayılı Kanun hükmünün de, işbu kanun hükümleri meyanına vazedilme i sebebini, netice itibariyle belediyelerin tahsil etmeye salâhiyetli buldukları sair resimlerin tevhitli esasına müstenit ve binnetice belediyelerin istifa edecekleri veya belediyelere muhassas resimlerin umumiyetle bir kanun hududuna inhisar ettirildiğini ve toplandığını gösterir

Kezalik, bu maddenin (E) işaretli fıkrası, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun (128) ve (131) nei maddelerine dayanılarak yapılmış olan Fuhuş ve fuhuş yüzünden bulaşan zührevi hastahklar ile mücadele uzaannamesi hükümlerine tevfikau alınması icabeden ücretler hakkındaki hükmü de belediye gelirleri meyanına ithal etmiş olmasına rağmen, tefsiri istenilen (209) neu maddede mezkûr olduğu veçhile içme ve kaplıçalarda ikâmet edecek olanlara ait resmin beyanı ihmal olunmuştur.

Kanunun bu hususta sâkit kalması, bu resmin tasvip ve devamının teemmül edilmediğinin aşikâr bir delilidir ki, keyfiyet mazbatamızın bu bendi takibeden (C) bendinin (2) numaralı kısmında izah olunan (ilga) ya mütaallik umumi mahiyetteki hüküm ile de müeyyet bulunmuştur.

C) Belediye Gelirleri Kanununun VIII nei bölümünün (fırlu hükümler) matlâbi altındaki mü-

devven hükümleri arasında (51) nci maddenin ihtiva ettiği hususların yukarıda izah olunan kanun maddeleri ile münakaşası icabeder. Nitekim:

1. Bu maddenin (51 nci madde) 1 ilâ 10 neubentlerinde hükümleri kaldırılan kanunlar tadadî surette beyan olunmuştur ki, vâkı ilga keyfiyetinin tevlihdettiği hukuki neticelerde tereddüt caiz olanıyacağı bedihi ve münakaşadan vârestedir.

Ancak : Tadadî olarak mevzu işbu hükmu takibeden ve aşağıda izah olunacak hukmun mânası ve şümlü üzerinde durularak tetkikat yapılması meselesinin halli bakımından katî bir zaruret halinde tecelli etmektedir.

2. Tetkik mevzuu (51) nci maddenin (11 ou bir) numaralı bendi aynen şu ibare ile, (Bu kanun hükümlerine aykırı hukumler kaldırılmıştır) diye tansis kılındığına göre, bervechibalâ bahsi geçen (1) ilâ (10) numaralı bentlerdeki hükümleri dahi ihtiva etmek suretiyle daha umumî mahiyette bir hüküm, bir ilga hükmünü derpiş ve vazetmektedir.

Hulâsa; (51) nci maddenin tertip ve tahrir tarzına göre ekan ve anlaşılan mâna (Belediye Gelirleri) Kanununun meriyete girdiği tarihe kadar tatbik mevkiinde bulunan ve belediye gelirlerine mütaallik olup bu kanunun her hangi bir maddesinde sarahaten tadat ve zikredilen veya zımnen ifade olunan umumî ve hususî mahiyetteki bütün hükümlerin mülga bulunduğuna keyfiyetidir.

3 (5237) sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 13 XII 1945 tarihli gerekcesinin ısığında mevzuun tetkiki de icabetmektedir.

a) Gerekece, kanunun tedvini sebeplerini umumî olarak ve aynen şöyle tesbit etmektedir. (Belediye vergi ve resimlerine ait kanun hükümlerini eksiksiz ve fazlasız olarak topluca bir arada bulandırmak)

b) Hususî mahiyette telâkkisi mümkün ve kanunun (39) ncu maddesinde (diğer gelirler) mat-tabı ile tedvin ettiği hükümlere ait gerekce kısmında ise, (Bu kanun tasarısi icine kendi genel ve özel kanunları cerevesi icinde kalmaları gerekli görülen belediye vergi, resim, hane, ceza ve hasılatıyla her nevi gelirlerin dayandığı kanun hükümlerinin bu maddede gösterilmesi ile vetinildi) denilmektedir.

Görülüyor ki kanunun hazırlanmasındaki kasıt ve gâve acik ve her hangi bir tereddudu izale edecek mahiyet ve sunuldedir.

Netice :

Yukarıda izah olunan sebeplerden dolayı (1593) Sayılı Umumi Hıfzıssahha Kanununun (209) ncu maddesinin müdea olduğu anlaşıldığından tevsare mahal olmadığına karar verildi.